

सुक्ष्मपोषक घटक युक्त गव्हाचे वाण

मी अल्प भुधारक शेतकरी असून माझी स्वताची ६ एकर कोरडवाहू शेती आहे व ४ एकर ओलिताची शेती भाडे तत्वावर करित असतो. माझे संपूर्ण कुटूंब शेतीवरच अवलंबून आहे.

एम. एस. स्वामिनाथन रिसर्च फाउंडेशन अंतर्गत पोषणा करीता कृषी वर माझ्या गावात वर्ष २०१३ - १४ पासून काम आहे. प्रकल्पाच्या सुरुवातीच्या पहिल्यास वर्षी मी माझ्या शेतात लान्सा प्रकल्पाद्वारे मिळालेल्या गहू या पिकाचे वाण नेत्रावती - ४२१० हे एक एकर क्षेत्रावर लागवड केले. वर्ष २०१४-१५ मध्ये नेत्रावती या गव्हाचे एकरी १६ क्विंटल उत्पन्न मिळाले या आधी मी लोकवन या गहू वाणाची शेतात लागवड करित असायचो. लागवड खर्च अधिक व उत्पादन कमी अशी स्थिती असायची.

नेत्रावती या गव्हाबद्दल फाउंडेशनच्या कर्मचारी यांनी माहिती दिली की या वाणात पौष्टीक घटक सर्वात जास्त असून खाण्यास पोळी ही स्वादीष्ट आहे. दिवसभर पोळी ही नरम राहते व खाण्यास देखील रुचकर आहे. त्यानंतर मी माझ्या शेतात या वाणाची प्रात्याक्षिक म्हणून लागवड केली व फाउंडेशनच्या मार्गदर्शक सुचनेप्रमाणे पिकाची लागवड करून घेतली. फाउंडेशननी सांगितल्या प्रमाणे प्रथम मी माझ्या शेताचे माती परिक्षण करून घेतले. शेणखताची मात्रा वाढवली, योग्य वेळी लागवड, एकरी बियाणे ४० किलो, बियाण्यास बीजप्रक्रिया, बियाणे पेरतेवेळेस रासायनिक खतांचा संतुलित वापर, ओलिताच्या पाळ्या व योग्य वेळी पिकांची काढणी इ. गोष्टीची माहिती मिळाली.

नेत्रावती हे वाण ११५ ते १२० दिवसांचे असून, या पिकास फुटव्याचे प्रमाण अधिक असते. त्यामुळे उत्पन्न देखील जास्त मिळाले. हेच बियाणे म्हणून आता दरवर्षी यांचा शेतात वापर करतो. घरचेच बियाणे असल्यामुळे माझा बियाण्याचा खर्च देखील वाचला आहे. माझ्या शेतातील गहू पिकांचे प्रात्याक्षिक प्रक्षेत्र शेतकरी थेट फाउंडेशन द्वारे वेळेवेळी इतर शेतकऱ्यांना करण्यात आली. गहू पिकांच्या वाढीच्या अवस्थेत व ओंबी अवस्थेतच इतर शेतकरी यांनी देखील या वाणांची मागणी माझ्याकडे केली. मी माझ्या स्वतः साठी बियाणे म्हणून ५० ते ७० किलो घरी पेरणीसाठी वापरतो व दरवर्षी इतर शेतकऱ्यांना गावातच व आजूबाजूच्या गावात देखील २०० ते २५० किलो पर्यंत नेत्रावती या गव्हाचे बियाणे म्हणून देत असतो. माझे नातेवाईक देखील आता हाच गहू वापरत असतात. व राहिलेला शिल्लक गहू मी विकत असतो.

बियाण्याचा गहू असल्यामुळे दर देखील चांगला मिळतो त्यामुळे माझे आर्थिक उत्पन्न वाढले. गव्हाच्या या वाणाने मी आनंदी आहे.

नाव : दादाराव कांबळे

गाव : हेटी (सुसुंद), ता. कारंजा, जि. वर्धा

वय : ४५ वर्षे

जात : महार (एस. सी.)

व्यवसाय : शेती (६ एकर)

कुटूंब संख्या : ५ (मोठे)

Written by **Manoj R. Sayre**,
Senior Technical Assistant,
FSN study under LANSAs.